

# NECROPOLA CARPICĂ DE LA DOCHIA

(r. Piatra-Neamț, reg. Bacău)

În toamna anului 1963, cu ocazia unor săpături pentru însilozarea porumbului efectuate în comuna Dochia (r. Piatra-Neamț, reg. Bacău), în punctul numit „La Perdele“ s-au descoperit mai multe morminte de incineratie. În cea mai mare parte aceste morminte au fost distruse, iar inventarul lor nu a mai putut fi recuperat decât parțial. După efectuarea primelor cercetări la locul descoperirii, săpăturile pentru amenajarea celorlalte gropi de siloz au continuat sub supravegherea noastră. Cu acest prilej, în afara celor două șanțuri pentru însilozare (S I și S II), cu dimensiunile cerute de acest gen de lucrări, s-a mai efectuat și o a treia secțiune (S III), cu dimensiunile de  $2 \times 15$  m în apropierea primelor două.

Săpăturile de salvare de la Dochia au avut ca rezultat descoperirea a patru morminte de incineratie. În primele trei morminte resturile incinerate se aflau în urne (mormintele 1, 2, 3), iar în ultimul (mormîntul 4) ele erau depuse direct pe pământ, pe fundul gropii.

*Mormîntul nr. 1.* Urna, lucrată din pastă fină de culoare cenușie, avea corpul bombat, gura largă, buza răsfrintă orizontal, fundul inelar (fig. 1/3) și zăcea la adîncimea de 0,40 m. Vasul, cu o dungă în relief pe umăr, păstrează la exterior urmele unui firnis lucios de culoare neagră-cenușie.

Deasupra urnei se găsea drept capac o pateră roșie, cu pereți ușor arcuiți și fund inelar (fig. 2/2), în poziția cu gura în jos.

În afară de oasele calcinate, în urnă s-au mai găsit o fibulă de bronz, de tip provincial roman, cu arc semicircular ușor înălțat, resort bilateral și picior în formă de teacă (fig. 3/1), 4 mărgelile de sticlă roșie, plate (fig. 3/2,4), 2 mărgelile de sticlă mată, de culoare albă, cilindrice-alungite (fig. 3/3), 2 mărgelile sferoidale de calcedoniu și 2 mărgelile de chihlimbar.

*Mormîntul nr. 2.* Constituit dintr-o urnă din pastă fină, de culoare cărămizie, de formă bitronconică, cu umărul carenat și fund inelar, căreia îi lipsește marginea în întregime (fig. 1/4). În interiorul ei se găsesc numai oase calcinate și cenușă.

*Mormîntul nr. 3.* Oasele calcinate, amestecate cu cenușă, stăteau într-o urnă lucrată cu mâna, din pastă grosolană, așezată în poziție culcată. Ea avea corpul bombat, buza ușor răsfrîntă și îngroșată, fiind decorată pe umăr cu un brîu în relief, alveolat (fig. 1/1). În imediata ei apropiere și la aceeași adîncime,

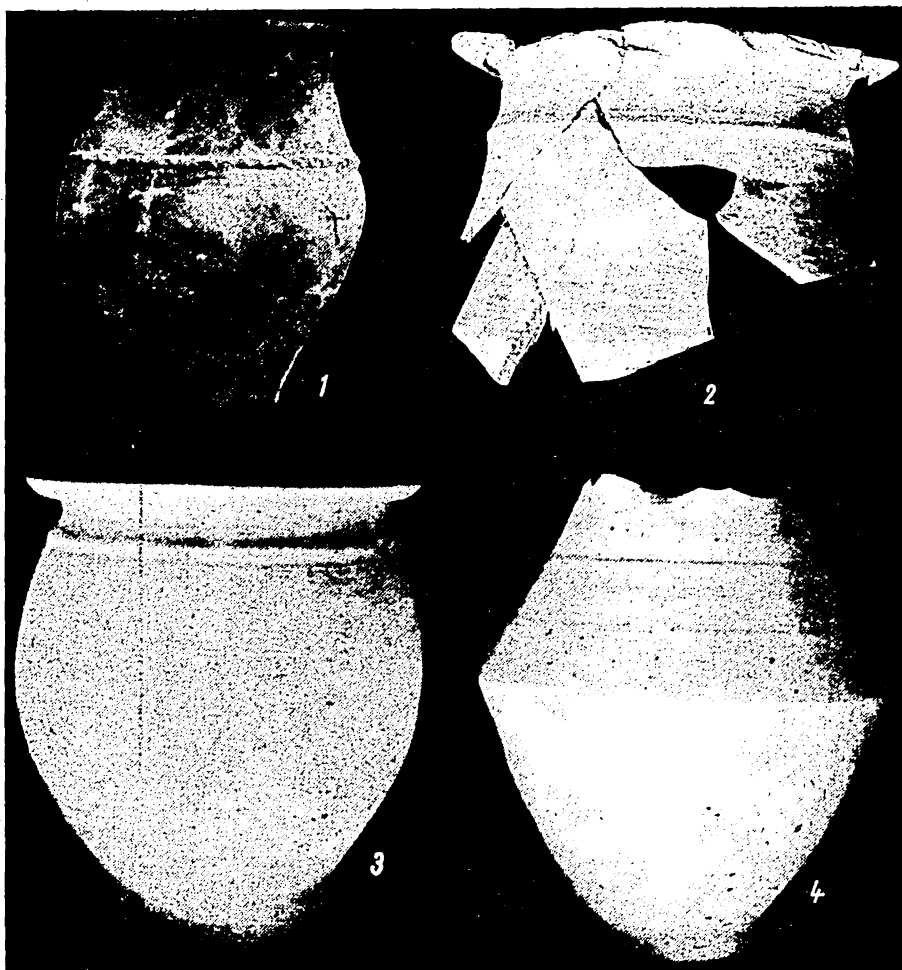


Fig. 1. — Vase lucrate cu mâna (1) și la roată (2 — 4). 1 = circa 1/7 m. nat. ; 2 = circa 1/2 m. nat. ; 3 = circa 1/3 m. nat. ; 4 = circa 1/4 m. nat.

au fost descoperite fragmentele unui capac din pastă fină, cenușie, lucrat la roată (fig. 2/3).

*Mormîntul nr. 4.* Era format dintr-o groapă de formă aproximativ cilindrică, în care au fost depuse direct pe pământ oase calcinate, cenușă și 5 perle de sticlă roșie, deformate de foc.

În afară de cele patru morminte descrise mai sus, cu ocazia săpării primelor gropi de siloz au mai fost descoperite și alte morminte de incinerare, din care însă nu ni s-au păstrat decît cîteva fragmente de urne și capace. Dintre acestea,



Fig. 2. — Vase lucerne la roată (1 =  $1/3$  m. nat.; 2 =  $1/2$  m. nat.; 3 =  $3/5$  m. nat.; 4 =  $2/5$  m. nat.).

menționăm părțile superioare a două urne din pastă fină, cenușie, lucrate la roată, cu câte o dungă în relief sub marginea răsfrîntă orizontal (fig. 1/2 și 2/1), un fragment dintr-o urnă lucrată cu mîna din pastă grosolană, decorată cu un brîu în relief și cu motive incizate, probabil în formă de brad, precum și mai multe fragmente dintr-o pateră cu marginea dreaptă, lucrată la roată, din pastă fină, de culoare roșie.

★

Mormintele de incinerație de la Dochia atestă atît practicarea înmormîntărilor în urne, cît și a aceloră fără urne, cu oasele calcinate depuse direct în groapă, asemănîndu-se din acest punct de vedere cu alte necropole din Moldova, cum ar

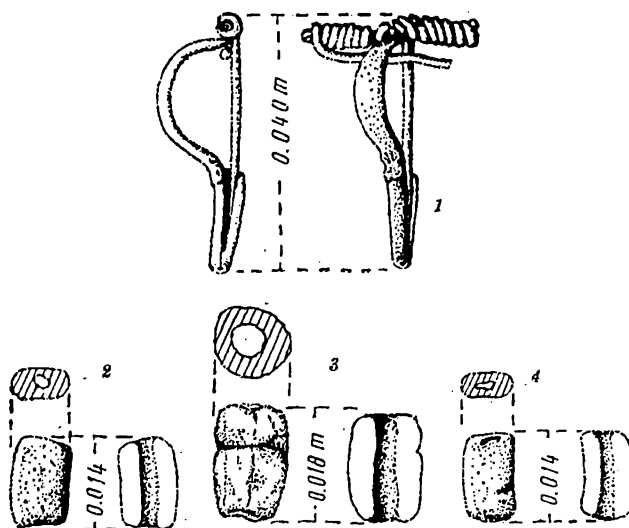


Fig. 3. — Fibulă de bronz (1) și mărgelile de sticlă (2-4).

fi, de exemplu, acelea de la Poienești și Gabăra<sup>1</sup>. De asemenea, la fel ca și în cele două necropole menționate anterior, la Dochia se observă că grupa mormintelor de incinerație în urne este mai numeroasă față de aceea a mormintelor fără urne, cu resturile incinerate așezate în groapă.

În ceea ce privește ceramica și obiectele din inventarul mormintelor de la Dochia, constatăm că ele se aseamănă foarte mult cu unele materiale descoperite în necropolele de tip Poienești din Moldova. Astfel, urnele de tehnică superioară din mormintele 1 și 2 (fig. 1/3, 4) își găsesc analogii atît la Poienești<sup>2</sup>, cît și la Gabăra<sup>3</sup> și aparțin tipurilor 1a și 3b din clasificarea lui Gh. Bichir<sup>4</sup>. Fragmentele de urne lucrate la roată provenite din mormintele distruse de la Dochia (fig. 1/2 și 2/1) se întîlnesc și ele frecvent în necropolele amintite.

<sup>1</sup> Gh. Bichir, *Unele observații cu privire la necropolele de tip Poienești și relațiile acestor necropole cu lumea sarmată*, în *SCIV*, XII, 2, 1961, p. 253-254.

<sup>2</sup> R. Vulpe, *Săpăturile de la Poienești din 1949*, în

*Materiale*, I, 1953, p. 328, 375, 385, fig. 131, 244, 245, 270.

<sup>3</sup> I. Antonescu, *Săpăturile de la Gabăra-Porcești*, în *Materiale*, VI, 1959, p. 479, fig. 4/4.

<sup>4</sup> Gh. Bichir, *op. cit.*, p. 257-258, pl. 1/1a, 3 b.

De asemenea, capacele (fig. 2/3) și paterile (fig. 2/2, 4) folosite drept capace pentru urne, atât prin formă, cât și prin tehnica de lucru, se aseamănă foarte mult cu unele exemplare din așezările și cimitirele din secolul al II-lea e. n. din Moldova<sup>5</sup>.

Foarte caracteristică pentru ceramica dacică tradițională lucrată cu mâna din acest cimitir este urna din mormântul 3 (fig. 1/1). Vasele de acest tip, descoperite în toate așezările dacice din Moldova<sup>6</sup>, au fost folosite uneori și ca urne.

Fibule de bronz ca aceea găsită în mormântul nr. 2 apar și în alte necropole din Moldova, ca de exemplu la Poieniști<sup>7</sup>, Gabăra<sup>8</sup>, Pădureni<sup>9</sup>. Măgelele de sticlă, calcedoniu și chihlimbar (fig. 3/2—4) sînt foarte numeroase în secolul al III-lea e. n., ele întîlnindu-se atât în mormintele de incinerare carpice<sup>10</sup>, cât și în acelea de înmormîntare sarmatice<sup>11</sup>.

Toate materialele descoperite în mormintele de incinerare de la Dochia permit, pe baza analogiilor amintite, să atribuim această necropolă culturii Poieniști din secolul al III-lea e. n.

Necropola cu morminte de incinerare de la Dochia prezintă o importanță deosebită și prin aceea că aduce unele precizări referitoare la aria de răspîndire a necropolelor de tip Poieniști pe teritoriul Moldovei, ea fiind în prezent cea mai vestică descoperire de acest tip.

C. SCORPAN

## LA NÉCROPOLE CARPIQUE DE DOCHIA (district de Piatra-Neamț, région de Bacău)

### R É S U M É

En 1963, sur le territoire de la commune de Dochia, au lieu dit «La Perdele», à l'occasion de travaux agricoles, on a découvert une nécropole d'incinération du III<sup>e</sup> siècle de n.è. Les fouilles de sauvegarde pratiquées au lieu de la découverte ont abouti à la découverte de quatre tombes dont trois renfermant des os calcinés déposés dans des urnes (tombes 1, 2, 3), avec des couvercles (tombes 1, 3), et une quatrième tombe où les restes humains avaient été déposés à même la fosse (tombe 4).

La poterie trouvée dans la nécropole de Dochia comprend deux catégories : poterie en pâte fine, de couleur grise ou rouge, façonnée au tour (fig. 1/2-4 et fig. 2) et poterie en pâte grossière, faite à la main (fig. 1/1). Le mobilier des tombes comprenait également une fibule de bronze (fig. 3/1) et plusieurs perles en verre, calcédoine et ambre (fig. 3/2-4).

D'après le rite funéraire et le mobilier recueilli, les tombes d'incinération de Dochia appartiennent à la civilisation de type Poieniști-Vrîtișcoi et peuvent être datées de la seconde moitié du III<sup>e</sup> siècle de n.è.

### EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. — Vases faits à la main (1) et au tour (2 — 4). (1 = env. 1/7 gr. n.; 2 = env. 1/3 gr. n.; 3 = env. 1/3 gr. n.; 4 = env. 1/3 gr. n.).

Fig. 2. — Vases façonnés au tour (1 = 1/3 gr. n.; 2 = 1/2 gr. n.; 3 = 3/5 gr. n.; 4 = 2/5 gr. n.).

Fig. 3. — Fibule en bronze (1) et perles en verre (2 — 4).

<sup>5</sup> R. Vulpe, *op. cit.*, p. 353, 401, 402, 417, 418 și fig. 186, 308, 309, 350. Material asemănător și la Piatra-Neamț-Lutărie, *Materiale*, VI, 1959, p. 369, fig. 8/7,8.

<sup>6</sup> R. Vulpe, *op. cit.*, p. 315, 316, fig. 100.

<sup>7</sup> *Ibidem*, p. 405, fig. 321 și 11.

<sup>8</sup> I. Antonescu, *op. cit.*, p. 477, fig. 5/5.

<sup>9</sup> Sebastian Morintz și Gh. Bichir, *Săpăturile de la Pădureni*, în *Materiale*, VI, 1959, p. 491, fig. 3/2.

<sup>10</sup> Asemenea descoperiri se cunosc la Piatra-Neamț-Lutărie (*Materiale*, VI, 1959, p. 368) și la Poieniști (R. Vulpe, *op. cit.*, p. 463, 465).

<sup>11</sup> Gh. Bichir, *op. cit.*, p. 264.

<sup>12</sup> *Ibidem* p. 262—267.